

Primärvårdens dietistenhet Barn och Unga

2026

Barn och unga 0-17 år

- Barn och unga har ingått i uppdraget sedan start 2017.
- Under 2023 togs ett politiskt beslut om att utöka tiden för barn och unga på primärvårdsnivå. Sedan jan 2024 ansvarar vårt "barngäng" för denna del.

Vilka är barngänget?

Dietister ^

Camilla Pontusson
Dietist
 Telefonnummer
Mobil: [0768 - 87 19 34](tel:0768-871934)

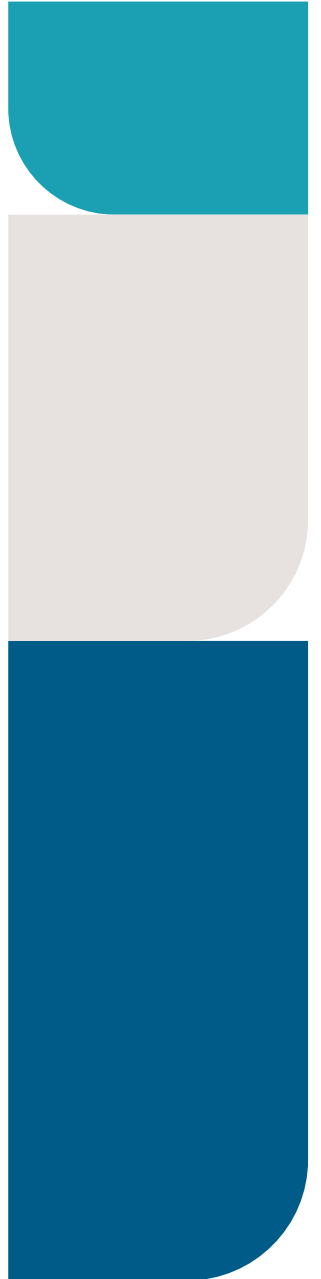
Jenifer Ruz
Dietist
 Telefonnummer
Mobil: [0768 - 89 68 30](tel:0768-896830)

Miranda Ahlqvist
Dietist
 Telefonnummer
Mobil: [0768 - 89 05 79](tel:0768-890579)

Ulrika Gustafson
Dietist
 Telefonnummer
Mobil: [0768 - 87 16 28](tel:0768-871628)

Telefontid: Tisdag - fredag klockan 13-14

←Telefontid tis-fre 13-14

Dietist direkt

- 010-435 84 44
- Öppet för vårdpersonal, inte för allmänhet
- Bemannas av dietist vardagar, på rullande schema
- Måndag till fredag kl 10-12 och 13-15

Uppdrag

Hälsofrämjande och förebyggande initiala insatser vid kostrelaterad ohälsa hos barn (0-17 år) på primärvårdsnivå mellan EHV/BHV och BUM (specialistvård).

[Primärvårdens dietistenhet - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)

[Ansvarsfördelning mellan allmänmedicin och barn- och ungdomsmedicin Icke akuta sjukdomstillstånd hos barn och unga](#)

Rikshandboken ätsvårigheter

För alla	För alla vid behov	
Bidra till barnets ätutveckling och förebygga ätsvårigheter genom samtal, information och vägledning till föräldrar utifrån varje enskilt barns och familjs behov. Föräldrarnas iakttagelser och frågor uppmärksammas, utforskas och bemöts. Tidig information och samtal med föräldrar enskilt och/eller i grupp generellt om: • ätutveckling • matintroduktion • ätsvårigheter • att främja en god ätutveckling.	Erbjuda ett utökat stöd till de föräldrar som upplever problem med barnets ätande. Stödet kan bestå av: • föräldrasamtal om matsituationen inklusive noggrann anamnes • uppföljning av föräldrasamtal • samverkan med andra professioner inom BHV, till exempel dietist, läkare, logoped och psykolog.	När är det dags att söka utökad hjälp? Om insatser på BVC inte är tillräckliga erbjuds remiss till annan vårdgivare till exempel dietist, logoped och/eller psykolog. På flera håll i landet finns specialistteam som ofta kallas: nutitions-, dysfagi-, ät- eller oralmotoriskt team där flera professioner arbetar tillsammans med utredning och behandlingsinsatser.

Rikshandboken övervikt

För alla	För alla vid behov	
Främja hälsosamma levnadsvanor • Amning och matintroduktion • Matvanor • Rörelsevanor • Lek och stimulans • Sömn och sovrutiner • Tandhälsa	Identifierad ökande BMI eller övervikt Erbjud extra vägledande familjesamtal inom 1-3 veckor efter ordinarie besök. Hälsovägledning – vägleda hela familjen till att hitta små förändringar i barnets vardag med fokus på familjens styrkor och resurser. Vid behov tvärprofessionell samverkan inom BHV med till exempel BHV-läkare, psykolog, dietist och/eller fysioterapeut. Vid behov kontakt förskola, tandvård och socialtjänst. Uppföljning BMI efter 3-6 månader.	Identifierad obesitas Samverkan och remiss för tvärprofessionell strukturerad obesitasbehandling med fokus på föräldraskapsstöd. Överväg orosanmälan vid misstanke om omsorgssvikt. Övervikt eller obesitas och bristande längdtillväxt, avvikande utveckling eller misstänkt bakomliggande sjukdom ska alltid bedömas av barnläkare.
Identifiera ökande BMI • Visa och samtala om barnets BMI-kurva från och med 10-12 månaders ålder. Belys den normala tillväxttrenden.		
Identifiera barn med ökad risk för obesitas		

Rikshandbok risk för näringsbrist

För alla	För alla vid behov	
• Främja hälsosamma matvanor och ett adekvat energi- och näringsintag: (Se faktaruta nedan). • Identifiera barn som ges en helt växtbaserad kost (vegankost) samt barn med risk för otillräcklig vegetarisk kost enligt kapitlet nedan "Samtalsunderlag för att bedöma behov av ytterligare insatser". • Identifiera gravida och ammande som äter en helt växtbaserad kost. Säkerställ tillräckligt intag av bland annat vitamin B12. • Uppmärksamma ohälsosamma matvanor, oavsett val av kost.	Vid identifierad • Helt växtbaserad kost. • Exklusionskost (en eller flera livsmedelsgrupper utesluts utan att ersättas). • Ensidig kost. • Frånvaro av berikade produkter och/eller tillskott vid behov. • Otillräcklig kunskap hos förälder/vårdnadshavare. Åtgärd: • Erbjud stöd, hälsovägledning, insatser och uppföljning efter behov. • Tvärprofessionell samverkan: - inom BHV med till exempel dietist och läkare. • Dietist kan bedöma behov av och rekommendera tillbörligt tillskott av enstaka näringsämnen eller multivitamin med lämplig sammansättning, dosering och administrationsväg. • Vid behov bedömning av nutritionsstatus via provtagning (läkare).	Vid behov av ytterligare insatser Helt växtbaserad kost med samtidig förekomst av: • Bristande tillväxt. • Oro över näringsintag. • Uppvisade tecken på näringsbrist. • Matsvårigheter som till exempel selektivt ätande, liten aptit etc. • Om berikade produkter och tillskott ej används. • Födoämnesallergi • Omsorgssvikt utifrån barnets behov av näring. • Psykisk ohälsa eller tidigare ätstörning hos förälder som påverkar förhållande till mat och ätande. Åtgärd: • Remiss till annan vårdgivare t.ex. dietist, barnklinik, barnmottagning. • Vid omsorgssvikt samverkan med socialtjänst.

Vårdnivå – grundprincip för ansvarsfördelning (Vårdhandboken)

Dietisten har nutritionsansvar och ansvarar i och med detta för utredning av behandling, uppföljning och utvärdering av nutritionsproblem. Läkaren har alltid det medicinska ansvaret.

När läkare i primärvården har behandlingsansvar för aktuell funktionsnedsättning/sjukdom har primärvårdens dietistenhet ansvar för nutritionsbehandling. Om barnet/ungdomen har en pågående behandling vid annan mottagning (t.ex. barnmedicin, habilitering, BUP eller sjukhus), ska dietistkontakt alltid ske via den mottagningen utifrån grundprincipen för ansvarsfördelning.

[Ansvarsfördelning - Vårdhandboken](#)

Genomförande/arbetssätt

- **Remissfri digital överviktmottagning**

För barn och unga i ålder 3-17 år med övervikt erbjuds vårdnadshavare möjlighet att boka digital rådgivning utan remiss via mottagningen "Dietist online barn och unga" i appen Vård och hälsa. [Dietist online barn och unga - 1177](#)

- **Dietistinsats på remiss (digital)**

Barn och unga med kostrelaterad ohälsa kan remitteras av all legitimerad personal på primärvårdsnivå. Vården sker digitalt för denna målgrupp.

- **Konsultationstelefon för vårdpersonal**

Bemannad telefontid: Tisdag - fredag kl. 13-14, tel: [0768 - 87 16 28](#)

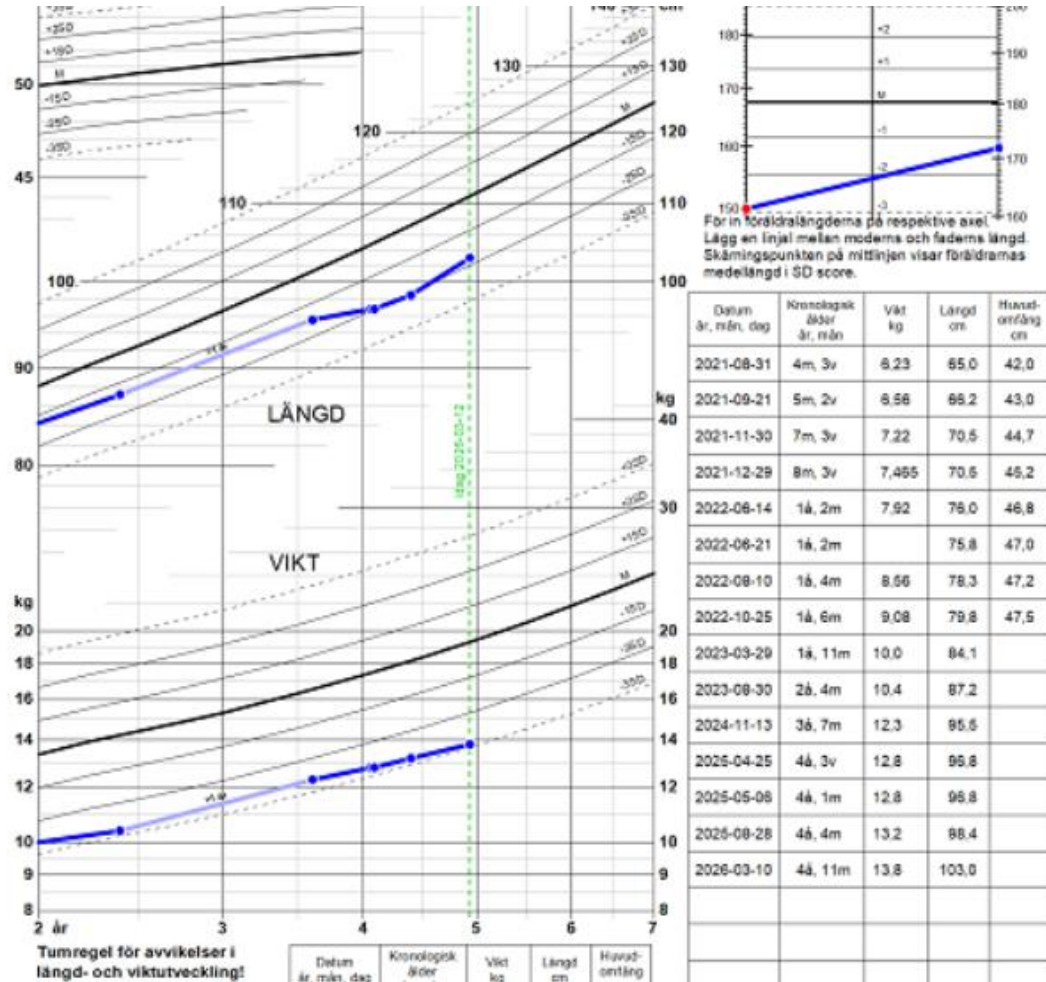
Det går att ringa alla barndietisterna direkt. Lämna meddelande om du inte får svar.

Dietistinsats på remiss (digital)

Tidig upptäckt – tidig insats! Räcker med oro för att skriva remiss.

- Ätsvårigheter med/utan bristande viktuppgång eller undervikt (max -2SD från förväntad vikt).
- Övervikt (ej obesitas)
- IBS/funktionell buksmärta
- Förstoppning
- Diagnosticerad och okomplicerad födoämnesallergi med lindriga till måttliga symtom.
Allergi mot enstaka födoämnen som inte är basfödoämnen (mjölk, spannmål), jordnötter eller nötter.
Oral allergisyndrom (korsreaktioner) vid luftburen allergi mot pollen.
- Näringsbrist/risk för näringsbrist

Tillväxtkurva bedömning

Viktiga uppgifter:

- Föräldramedellängd
- Alla mätpunkter införda i kurvan
- "Liten men propetionerlig" tidigare tapp i viktkurvan som påverkat längden.
- ISO-BMI inte applicerbart för undervikt

Arbetsätt

Ätsvårigheter

Minska oro, föräldrastödjande samtal kring mat och måltid, råd ätträning i hemmet. Vid undervikt – energiberikning

Övervikt

Levnadsvanebehandling i kombination med föräldrastöd i syfte att etablera hälsosamma matvanor.

Förstoppning och IBS/funktionell buksmärt

Hälsosamma matvanor med fokus på ett åldersadekvat vätske- och fiberintag.

Födoämnesallergi

Förhindra onödigt undvikande och att få kosten att fungera i praktiken. Om risk för näringsbrist utifrån allergi råd om hur kompensera näringsmässigt.

Näringsbrist/risk för näringsbrist

Vanligast är järn eller vit D, generell oror för ett bristande vitamin och mineralintag, oro vid vegankost utifrån utfall i samtalsunderlag växtbaserad kost [samtalsunderlag-vaxtbaserad-kost-24.pdf](#)

Bedömning av intag och om kostorsakat, råd om hur öka intag.

Intyg

Det är inte reglerat i skolans och förskolans styrdokument vilken typ av intyg som behövs för att kunna fatta beslut om särskild kost eller anpassning. Läkarintyg eller någon annan typ av medicinsk bedömning (från läkare) är ett verktyg för att säkerställa att förskolans och skolans miljö anpassas till barnets behov och för att klargöra att behovet av specialkost är medicinskt befogat.

[Specialkost och anpassade måltider i vård, skola och omsorg](#)

Förskrivning av livsmedel

Vi förskriver inte näringsdrycker till barn och ungdomar under 16 år i enlighet med LVFS 1997:13:

Endast läkare som har följande specialistkompetens får förskriva livsmedel till den som är under 16 år:

- barn- och ungdomsmedicin
- barn- och ungdomskirurgi
- medicinsk gastroenterologi och hepatologi
- medicinska njursjukdomar
- internmedicin och kirurgi, om läkaren uppehåller tjänst i självständig ställning vid enhet för medicin eller kirurgi
- allmänmedicin, om läkaren innehar tjänst som läkare vid barnavårdscentral.

Med behörig läkare jämställs den som innehar förordnande som överläkare eller biträdande överläkare på tjänst som är avsedd att innehas av läkare med specialistkompetens i någon av specialiteterna a-d.

[Läkemedelsverkets föreskrifter \(LVFS 1997:13\) om förskrivning av vissa livsmedel; | Läkemedelsverket](#)

Remiss till dietistenheten

- För vårdcentraler som använder Asynja Visph: elektroniskt konsultationsärende
- För vårdcentraler som använder annat journalsystem, pappersremiss till

Primärvårdens dietistenhets

Skärgårdsgatan 4

414 51 Göteborg

Vad bör remissen innehålla?

För att underlätta bedömning och insats, ska remissen innehålla följande:

- Tydlig frågeställning
- Att patient är avslutad på BUM.
- Patientuppgifter sjukdomshistoria, andra diagnoser som kan påverka nutritionen
 - Tillväxtdata aktuell längd och vikt, tillväxtkurvor samt föräldrars längd (inhämtas från BVC/SHV)
 - Labbvärden relevanta för nutritionsbehandling
 - Mediciner som påverkar eller påverkas av nutritionsbehandling
 - Sociala faktorer
 - Tolkbehov och språk
 - Kontaktuppgifter till patient och vårdnadshavare. För tonåringar: ange vem som ska kontaktas
 - Eventuellt samtycke till NPÖ
 - Kontaktuppgifter till remittent

Primärvårdens dietistenheter

www.vgregion.se/dietistenheten

Verksamhetschefer

Anna Klebom (Skara, Borås, Barn och Unga, Kökörtning)

anna.klebom@vgregion.se

Tel: 0704-33 59 76

Jeanette Rehn (Göteborg, Uddevalla)

jeanette.rehn@vgregion.se

